

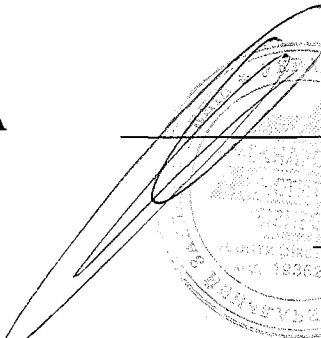
ПОГОДЖУЮ:

Заступник Голови
Фонду державного майна України

Наталія ПАНОВА
2026 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Президент ПВНЗ
«Міжнародний інститут бізнесу»

Олександр САВЧЕНКО
2026 р.

**ЗАГАЛЬНА ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
«ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНКИ БІЗНЕСУ, ІНТЕРЕСІВ У БІЗНЕСІ,
ФІНАНСОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ ТА НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ»**

Назва програми:

I. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ПРОГРАМУ

Загальна професійна програма підвищення кваліфікації «Особливості оцінки бізнесу, інтересів у бізнесі, фінансових інструментів та нематеріальних активів, у тому числі прав на об'єкти інтелектуальної власності»

Напрямок:

Оцінка бізнесу, інтересів у бізнесі, фінансових інструментів та нематеріальних активів, у тому числі прав на об'єкти інтелектуальної власності

Рівень:

програма підвищення кваліфікації (неформальна освіта)

Рік розробки:

2025 рік

Документ, що видається:

Сертифікат про навчання

Категорія слухачів:

Оцінювачі, які мають кваліфікаційне свідоцтво оцінювача (КСО) за напрямом «Оцінка бізнесу, інтересів у бізнесі, фінансових інструментів та нематеріальних активів, у тому числі прав на об'єкти інтелектуальної власності», а також оцінювачі які мають КСО за напрямом оцінки майна «Оцінка цілісних майнових комплексів, паїв, цінних паперів, майнових прав та нематеріальних активів, у тому числі прав на об'єкти інтелектуальної власності» за спеціалізаціями: 2.1, 2.2

Форма навчання:

II. ОБСЯГ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Очна / Навчання у режимі відеоконференцз'язку

Загальний обсяг:

16 академічних години

Кількість кредитів ЄКТС

0,5 кредиту ЄКТС

Мінімальна/максимальна кількість осіб у групі:

8 – 60 осіб

Форми роботи:

Лекція, кейс-стаді, дискусія, ворк-шоп

III. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА КОНТАКТНІ ДАНІ

Організатор:

ПВНЗ «Міжнародний інститут бізнесу» (МІБ).

Місце проведення:

вул. Старокиївська 10-Ф, м. Київ / платформа Zoom

Контактна особа:

Юрченко Ганна Андріївна, телефон: **067 561 79 84**, hanna.yurchenko@iib.com.ua

Розробники програми:

Долінський Леонід Борисович, Кияшко Олена Євгеніївна, Різник Олена Олександрівна

IV. РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Методичне забезпечення:

Презентації з основними тезами та схемами. Роздаткові матеріали: шаблони (картка активу, робочі таблиці, чек-лист інспекції, структура звіту), кейс із вихідними даними. Перелік рекомендованої літератури та джерел

АНОТАЦІЯ ПРОГРАМИ

Загальна професійна програма підвищення кваліфікації «Особливості оцінки бізнесу, інтересів у бізнесі, фінансових інструментів та нематеріальних активів, у тому числі прав на об'єкти інтелектуальної власності» розроблена з метою поглибленого вивчення та опанування повного циклу оцінки: від вибору баз вартості та ідентифікації активів до побудови складних розрахункових моделей.

Програма призначена для фахівців з оцінки, які мають відповідне кваліфікаційне свідоцтво та всіх зацікавлених.

Спрямована на комплексну актуалізацію професійних компетенцій оцінювачів в умовах динамічних змін нормативної бази та економічних викликів.

VI. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРОГРАМИ

Мета: актуалізувати практику оцінки бізнесу, інтересів у бізнесі та пов'язаних фінансових інструментів з фокусом на зміни та новації в національній і міжнародній рамці, вимоги до якості/достатності даних, проаналізувати логіку дослідження діяльності підприємства як підстави вибору підходів, вивчити практику застосування дохідного, порівняльного та майнового підходів в умовах війни, а також підходи міжнародної практики до розрахунку упущеної вигоди; поглибити, систематизувати та урізноманітнити знання учасників щодо оцінки фінансових інструментів, зокрема боргових та пайових цінних паперів, інших видів боргових зобов'язань та кредитно-інвестиційних активів;

оновити й систематизувати компетентності щодо ідентифікації ІВ, збору та верифікації даних, застосування ринкового, витратного, дохідного підходів, визначення платежів роялті, побудови й документування моделей оцінки, підготовки звітів відповідно до Національних стандартів оцінки України (НС), Міжнародних стандартів оцінки IVS 2025 (IVS 210 Intangible Assets) та Методики оцінки майнових прав інтелектуальної власності, затвердженої Наказом ФДМУ 25.06.2008 № 740.

Основні завдання:

Методологічна підготовка: навчити слухачів алгоритму ініціації оцінки, включаючи коректне визначення бази вартості, ідентифікацію обмежень та аудит достатності вхідних даних.

Прикладний аналіз та моделювання: опанувати техніки нормалізації фінансової звітності та побудови розрахункових таблиць із впровадженням контрольних точок та використанням AI-інструментів для автоматизації.

Оцінка бізнесу та активів: відпрацювати практичне застосування методу DCF, порівняльного підходу (мультиплікаторів) та майнового підходу як інструментів верифікації вартості.

Спеціалізація на фінансових інструментах: розкрити економіко-правову специфіку різних класів цінних паперів та навчити аналізувати їхні ринкові характеристики (ліквідність, ризикованість) для визначення справедливої вартості.

Робота з ризиками та капіталом: навчити розраховувати норму віддачі на капітал, обґрунтовувати вибір ставок відсотку та премій за ризики в умовах воєнного стану та екстремальної невизначеності.

Оцінка шкоди та збитків: надати інструментарій для розрахунку упущеної вигоди (*lost profits*), базуючись на *but-for* аналізі, визначенні періоду збитків та техніці компаундування.

Адаптація до сучасного контексту: структурувати підходи до відображення військових ризиків у звітності та прогнозах згідно з українськими та міжнародними стандартами.

VII. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ (ПРОФЕСІЙНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ)

Після завершення слухач навчиться:

- формувати завдання на оцінку: база вартості, припущення/обмеження, достатність даних;

- робити прикладний аналіз діяльності підприємства і на його основі обґрунтовувати вибір підходів/методів;
- якісно готувати та нормалізувати вхідну інформацію, будувати робочі таблиці/контролі (в т.ч. з допомогою ШІ);
- правильно враховувати військові ризики в прогнозах/ставках та у розкриттях у звіті;
- виконувати базовий розрахунок упущеної вигоди (*lost profits*): *but-for* логіка, період збитків, нарощування грошей в часі (компаундування).
- розрізняти та враховувати економіко-правові особливості різних видів та класів фінансових інструментів, як об'єктів оцінки;
- визначати ключові ринкові характеристики інструментів фондового ринку (ліквідність, ризикованість, дохідність) та аналізувати їх вплив на справедливую ринкову вартість цінних паперів;
- розрізняти різні види ставок відсотку та обирати премії за відповідні ризики у необхідній нормі віддачі на вкладений капітал;
- застосовувати дохідний підхід та метод дисконтування грошових потоків (*DCF*) для оцінки фінансових інструментів;
- враховувати особливості оцінки фінансових інструментів в Україні з урахуванням екстремальної невизначеності та ризику, порівняно з класичними моделями оцінки на основі методу *DCF*.
- визначати бази вартості (ринкова, інвестиційна, справедлива, залишкова) і передумови оцінки (відчуження, укладання ліцензійної угоди, відображення в бухгалтерському обліку, податкові аспекти операцій з ІВ) та правильно фіксувати їх у завданні на оцінку та звіті;
- виконувати ідентифікацію об'єктів ІВ, користуватися Спеціальною інформаційною системою УКРНОІВІ та іншими міжнародними базами ІВ (*Global Brand Database, Madrid Monitor*);
- застосовувати витратний і дохідний підходи до оцінки ІВ;
- визначати ставку роялті;
- визначати обсяг прав ІВ, який підлягає оцінці;
- розраховувати збитки від порушення майнових прав ІВ;
- готувати звіт зі структурою й розкриттями, визначеними Національними стандартами оцінки (НС №1, НС №4), Міжнародними стандартами оцінки (*IVS 210*).

VIII. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Викладачі	Форма проведення
1.	Тема 1. Огляд змін до національного законодавства та методологічної бази, що регулює процедуру оцінки бізнесу, інтересів у бізнесі	1	Різник Олена	Лекція, дискусія
2.	Тема 2. Дані та вхідні дані. Аналіз вихідної інформації та сучасні інструменти її обробки.	1	Різник Олена	Лекція, дискусія
3.	Тема 3. Особливості проведення аналізу діяльності підприємства, вимоги до його змісту і зв'язок з обґрунтуванням вибору методологічних підходів та методів оцінки.	1	Різник Олена	Лекція, дискусія робота над кейсами
4.	Тема 4. Особливості розрахунку величини упущеної вигоди для розрахунку вартості збитків юридичних осіб та ФОП внаслідок широкомасштабного вторгнення РФ із застосуванням положень .	1	Різник Олена	Лекція
5.	Тема 5. Особливості функціонування ринку фінансових інструментів в Україні та врахування	2	Долінський Леонід	Лекція, дискусія

	цієї специфіки в методології та практиці їх експертної оцінки.			
6.	Тема 6. Особливості застосування дохідного підходу та методу дисконтування грошових потоків (DCF) для оцінювання фінансових інструментів в сучасних реаліях України	2	Долінський Леонід	Лекція, дискусія, кейс-стаді
7.	Тема 7. Нормативно методична рамка для оцінки ІВ.	1	Кияшко Олена	Лекція, дискусія
8.	Тема 8. Ідентифікація ІВ та збір даних.	1	Кияшко Олена	Лекція, дискусія, практичні вправи
9.	Тема 9. Підходи та методи оцінки ІВ.	1,5	Кияшко Олена	Лекція, дискусія, практичні вправи
10.	Тема 10. Ставка роялті.	0,5	Кияшко Олена	Лекція,
11.	Тема 11. Визначення обсягу прав на об'єкт ІВ, який підлягає оцінці	1	Кияшко Олена	Лекція, дискусія
12.	Тема 12. Оцінка збитків від порушення майнових прав ІВ.	1	Кияшко Олена	Лекція, дискусія, практичні вправи
13.	Тема 13. Звіт про оцінку ІВ. Практична робота	2	Кияшко Олена	Лекція, дискусія, практичні вправи
РАЗОМ:	Всього годин:	16		
	Всього кредитів ЄКТС:	0,5		

ІХ. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Тема 1. Огляд змін до національного законодавства та методологічної бази, що регулює процедуру оцінки бізнесу, інтересів у бізнесі

Національне законодавство та сучасна нормативно-методична база до оцінки єдиних майнових комплексів, бізнесу та інтересів у бізнесі.

Сучасне поєднання Міжнародних чи Європейських стандартів оцінки, Національних стандартів оцінки, при здійсненні оцінки єдиних майнових комплексів, інтересів у бізнесі (бази вартості, обсяг робіт, «достатність даних», вимоги до розкриття у звіті).

Роль припущень і спеціальних припущень; межі відповідальності оцінювача; комплаєнс і самоперевірка якості застосування положень Методики визначення шкоди та обсягу збитків, нанесених юридичним особам у зв'язку із збройною агресією російської федерації при визначенні розміру упущеної вигоди.

Тема 2. Дані та вхідні дані. Аналіз вихідної інформації та сучасні інструменти її обробки.

Джерела даних для оцінки бізнесу: фінзвітність/управлінська звітність/договори/ресстри/ринкова аналітика.

Оцінка якості даних: повнота, достовірність, актуальність, репрезентативність; узгодження показників між формами звітності та обліком; виявлення «розривів» даних.

Війна як фактор якості даних: що робити з розривами у звітності, релокацією, знищенням активів, нестабільним попитом, частковою зупинкою/відновленням.

Сучасні методи обробки та аналізу даних. (Де ШІ дає користь оцінювачу, а де не може підмінити оцінювача, конфіденційність і комплаєнс, валідація результатів)

Тема 3. Особливості проведення аналізу діяльності підприємства, вимоги до його змісту і зв'язок з обґрунтуванням вибору методологічних підходів та методів оцінки.

Роль аналізу діяльності підприємства у звіті про оцінку бізнесу

Типова структура розділу “Аналіз діяльності підприємства” (Коротка характеристика бізнесу. Бізнес-модель, операційні особливості: потужності/завантаження, сезонність, логістика, кадрові фактори, етапи фінансового аналізу)

Існуючі моделі оцінки інвестиційної привабливості підприємства

Зв'язок аналізу діяльності з вибором підходів та методів оцінки

Урахування військових ризиків в аналізі діяльності

Міні-кейс (практична частина).

Тема 4. Особливості розрахунку величини упущеної вигоди для розрахунку вартості збитків юридичних осіб та ФОП внаслідок широкомасштабного вторгнення РФ із застосуванням положень .

Передумови визначення величини упущеної вигоди з використанням міжнародної практики.

Логіка міжнародного підходу: “але за відсутності події” (but-for) і причинно-наслідковий зв'язок

Вимоги до вихідних даних продажі (перелік вихідної інформації, якість даних: узгодження управлінської й бухгалтерської інформації, нормалізація, докази “втрати” саме через подію: зірвані контракти, неможливість поставок, окупація/бойові дії, заборона діяльності, руйнування інфраструктури)

Тема 5. Особливості функціонування ринку фінансових інструментів в Україні та врахування цієї специфіки в методології та практиці їх експертної оцінки.

Короткий огляд та класифікація наявних на ринку капіталу України фінансових інструментів.

Характеристика особливостей обігу цінних паперів в Україні порівняно з розвиненими фондовими ринками Заходу.

Економіко-правові особливості різних видів та класів фінансових активів, як об'єктів оцінки.

Практикум застосування методичних засад оцінки боргових та пайових цінних паперів.

Міжнародний досвід оцінки цінних паперів та особливості його застосування в умовах України.

Тема 6. Особливості застосування дохідного підходу та методу дисконтування грошових потоків (DCF) для оцінювання фінансових інструментів в сучасних реаліях України

Проблеми застосування дохідного підходу (методу DCF) та класичних моделей оцінки цінних паперів в умовах екстремальної невизначеності та ризику дефолту.

Вплив ключових інвестиційних параметрів цінних паперів (ліквідність, ризикованість, дохідність) на визначення їх справедливої вартості.

Обіцяна та сподівана дохідність, очікувані кредитні збитки (ECL), кредитні спреди та їх врахування в оцінюванні вартості кредитно-інвестиційних портфелів.

Прогнозування банкрутства підприємств-позичальників (емітентів) та аналіз надійності фінансових інструментів. Проблеми виявлення фіктивних емітентів та «сміттєвих» цінних паперів на основі чинної нормативно-правової бази НКЦПФРУ.

Тема 7. Нормативно методична рамка для оцінки ІВ.

Українські нормативні акти і методики: Податковий кодекс України (ПКУ), НС №1 «Загальні засади...», НС №4 «Оцінка майнових прав інтелектуальної власності», Методика оцінки майнових прав ІВ №740, Методика розрахунку трудомісткості розробки програмних продуктів на основі СОСОМО II (при одночасному застосуванні моделі раннього проектування та пост-архітектурної моделі) (zareestrovano в Міністерстві юстиції України 28.04.2023, реєстраційний код 13.1.2.02). URL: <https://rmpse.minjust.gov.ua/>, Методика визначення ринкової

вартості об'єктів інтелектуальної власності (zareєстровано в Міністерстві юстиції України 28.01.2021, реєстраційний код 13.9.01). URL: <https://rmpse.minjust.gov.ua/>.

Міжнародні стандарти оцінки (МСО) - IVS 2025: Обсяг робіт (Scope of Work), Види вартості (Bases of Value), IVS 210 Нематеріальні активи (Intangible Assets).

Тема 8. Ідентифікація ІВ та збір даних.

Ідентифікація ІВ із врахуванням IVS 104-105; користування СІС УКРНОІВІ та міжнародних баз ІВ (Global Brand Database, Madrid Monitor); документи, що підтверджують права власності на об'єкт ІВ.

Типові застереження й обмеження.

Практика: пошук інформації про об'єкт ІВ у відповідних базах даних.

Тема 9. Підходи та методи оцінки ІВ.

Вибір підходу залежно від мети та даних.

Ринковий підхід: джерела ринкової інформації щодо ставок роялті.

Витратний підхід: вартість заміщення, методика СОСОМОІІ, строк економічного життя об'єкту ІВ, залишкова вартість, моделі зносу: функціональний та економічний знос.

Дохідний підхід: пріоритетне застосування; поняття роялті згідно Податкового кодексу України.

Практика: розрахунок трудомісткості розробки комп'ютерної програми на прикладі.

Тема 10. Ставка роялті.

Методи розрахунку ставки роялті згідно IVS 210.

Види бази роялті

Практика: розрахунок ставки роялті на прикладі.

Тема 11. Визначення обсягу прав на об'єкт ІВ, який підлягає оцінці.

Параметри, які визначають обсяг прав на різні об'єкти ІВ

Визначення обсягу прав на об'єкт ІВ за умовами ліцензійного договору.

Тема 12. Оцінка збитків від порушення майнових прав ІВ.

Поняття «збитки» від порушення майнових прав ІВ

Практика та методи визначення збитків від порушення майнових прав ІВ

Тема 13. Звіт про оцінку ІВ. Практична робота.

Обов'язкові розділи, розкриття та застереження: НС №1, НС №4; IVS 210.

Практика: структура Висновку та додатків.

Груповий кейс: ідентифікація → вибір підходів → розрахунок → висновок.

Підсумкове обговорення відповідей.

X. ФОРМИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- Лекційні блоки із детальним розглядом понять та хронології.
- Практичні кейси
- Дискусії

XI. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ ТА КРИТЕРІЇ

Вид контролю	Форма проведення	Шкала оцінювання
Поточний контроль:	Присутність на всіх заняттях, активна участь в обговореннях та дискусіях, перевірка правильності логіки/розрахунку кейсу	Зараховано (із видачею сертифіката) / Не зараховано